

HIFO – Fritt Ord-prisen for året 2017

Priskomiteén har bestått av Dunja Blazevic, Jakob Maliks og Bjørg Seland. Med bakgrunn i HIFOs retningslinjer for prisen har komiteen i tillegg til grunnleggende faglige kvaliteter vurdert originalitet i de innsendte arbeidene. Blant i alt ni gode oppgaver har vi altså sett etter arbeider som utmerker seg ved å tilføre noe kvalitativt nytt, realhistorisk og / eller i teoretisk og metodisk tilnærming.

Vår kandidat til årets pris er **Martin Veier-Olsen**, med masteroppgaven

«... dett land er icke som andre landt Danmark eller Tysland.» Kulturmøter: dansk øvrighet – nordmenn og norske forhold, ca. 1537-1570.

Oppgaven bygger på en studie av dansk øvrighet i møte med norsk befolkning, med vekt på forholdet mellom elite og allmue. Kildematerialet er hovedsakelig hentet fra *Diplomatarium Norvegicum* (DN), med tekst fra *Norske Rigs-Registranter* som supplerende materiale. Veier-Olsen ser både muligheter og begrensninger i det aktuelle kildematerialet. Han utmerker seg ved høy bevissthet om metodiske utfordringer og ved kritisk drøfting av egne funn.

Tidsrommet som undersøkes, er preget av sterk dansk dominans i styre og forvaltning av Norge. Reformasjonen innleder en fase der danske adelsmenn i økende grad ble utnevnt til ledende posisjoner, dermed vokste også konfliktpotensialet knyttet til forskjell i kulturbakgrunn. Kildemessige forhold ligger til grunn når avsluttende tidsgrense er satt til 1570.

Historiografisk er studien satt inn i en kontekst med særlig vekt på den faglige tradisjonen som problematiserer forholdet mellom øvrighet og allmue i tidlig moderne tid. Det teoretiske rammeverket er forankret i begrepsparet «den store» og «den lille tradisjon», slik dette er utviklet av antropologen Robert Redfield og historikeren Peter Burke. Velkjente hendelser, som f. eks. Telemarksoppkjøret, er drøftet i lys av perspektiver som styrker forståelsen av kompleksiteten i forholdet mellom de styrende og dem som ble styrt. Veier-Olsen argumenterer for at kulturforskjellene han avdekker, kan sees som en selvstendig variabel til forklaring av konflikter, samtidig som han får fram det situasjonsbetingede og foranderlige i kulturelle identiteter.

Studien er gjennomført innenfor rammene av lektorprogrammet ved NTNU, der selve masteroppgaven skal utgjøre 30 studiepoeng (mot fagdisiplinprogrammets 60 stp.) Til tross for begrensningene dette nødvendigvis må innebære, har Martin Veier-Olsen levert et originalt bidrag til en av de klassiske debattene i norsk historiefaglig tradisjon: Forholdet mellom øvrighet og folk i Norge under unionen med Danmark. Arbeidet bidrar dessuten til ny innsikt i tidlig migrasjonshistorie, mer indirekte kan det også knyttes til nasjonalismefeltet.